

Marcel Levi is internist en CEO van het University College London Hospitals (UCLH). Daarvoor was hij bestuursvoorzitter van het AMC

Marcel Levi

Je hebt gewoon mensen nodig die lastige vragen stellen

VINCENT BOON

Inspraak

Medezeggenschap bestaat in Engeland niet. Er is geen ondernemingsraad, geen patiëntenraad en geen studentenraad en ook niet iets wat erop lijkt. Er is zelfs geen goede vertaling voor te vinden. Dus geen adviesrecht van een afvaardiging van de medewerkers bij belangrijke beslissingen, of instemmingsrecht bij arbeidsvoorwaarden, roosters of sociaal beleid. En geen inspraak van de cliëntenraad bij het langetermijnbeleid of het samenvoegen van afdelingen. Niks noodzakelijk akkoord van de studentenafvaardiging bij het examenreglement of curriculumwijzigingen. 'Lekker makkelijk' is misschien de eerste reactie van bestuurders die zuchten onder het advies- en inspraakcircuit dat het niet altijd even eenvoudig maakt een Nederlandse zorginstelling in goede banen te leiden. Veel bestuurders vinden al dat geklets in die raden maar gezeur, vertragend en weinig productief. En om eerlijk te zijn verloor ik ook wel eens de wil om verder te leven als ik het met de ondernemingsraad opnieuw over de fietsenstalling moest hebben of als de studenten voor de tiende keer de prijs van de koffie hoog op de agenda hadden gezet. Maar inmiddels weet ik beter.

Inspraakorganen zijn inderdaad typische voorbeelden van iets wat je pas mist als je het niet meer hebt. Hoe irritant het soms ook kan zijn, je hebt gewoon groepen mensen in je organisatie nodig die je lastige vragen stellen, je soms tegenspreken, of die het niet altijd meteen met je eens zijn. Als je in staat bent wat afstand te nemen van de directe discussie, is het ook niet zelden verfrissend. Natuurlijk komt de ondernemingsraad op voor de belangen van de medewerkers en de studentenraad voor die van de studenten. Maar meestal lopen die interesses vrijwel parallel aan de belangen van de organisatie als geheel. En vaak zijn die *zogenaamd* lastige

mensen in de patiëntenraad eigenlijk de grootste fans van je ziekenhuis. Evenzo de medewerkers in de ondernemingsraad die naar mijn ervaring een realistisch oog hebben voor het afwegen van de belangen van de organisatie als geheel ten opzichte van die van individuele medewerkers. Een stevige ondernemingsraad is een luis in de pels met het hart op de goede plek. Recentelijk ben ik zelf maar eens begonnen aan een council met afgevaardigden uit de organisatie – tot verbijstering van mijn Engelse collega's die nieuwsgierig en beleefd het mislukken van dit continentale experiment afwachten.

Het is cruciaal dat je weet wat er in je ziekenhuis of zorginstelling leeft onder medewerkers, patiënten en studenten. En natuurlijk zijn er een heleboel manieren om daarachter te komen. Maar een georganiseerd opkomen van belangen van specifieke groepen is daarnaast een nuttig klankbord voor leidinggevend. En ik weet ook wel dat het opkomstpercentage bij verkiezingen voor ondernemingsraad of studentenraad niet geweldig is, maar vaak nog altijd hoger dan dat voor het Europees parlement. In veel ondernemingsraden worden de leden gekozen onder de vlag van vakbonden maar interessant genoeg functioneren ze juist vaak als een onafhankelijk schild tegen de malle fratsen van sommige van die vakbonden (die vaak nauwelijks oog hebben voor de meerderheid van de medewerkers maar vooral opkomen voor oudere prepensionerende mannen).

Kortom, alle redenen het parallel denkende maar soms tegendraads klinkende geluid te koesteren en onze ondernemingsraden, cliëntenraden en studentenraden de prominente plek te gunnen die ze verdienen. Medezeggenschap is typisch Nederlandse folklore om zuinig op te zijn. ■